

РІШЕННЯ
РАЗОВОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Суворов Роман Сергійович 1988 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2012 році Харківську державну зооветеринарну академію та здобув освітню кваліфікацію «Спеціаліст» за спеціальністю «Ветеринарна медицина», професійна кваліфікація лікар ветеринарної медицини; аспірант кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Полтавського державного аграрного університету з 2022 р. до цього часу; виконав акредитовану освітньо-наукову програму Ветеринарна медицина.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом ректора Полтавського державного аграрного університету Міністерства освіти і науки України, м. Полтава від 5 березня 2026 року № 55 у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – **Андрій ЗАМАЗІЙ**, доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки Полтавського державного аграрного університету.

Рецензентів –

Олег КРУЧИНЕНКО, доктор ветеринарних наук, професор, завідувач інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки Полтавського державного аграрного університету;

Світлана МИХАЙЛЮТЕНКО, кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Полтавського державного аграрного університету.

Офіційних опонентів –

Микола БОГАЧ, доктор ветеринарних наук, професор, завідувач станції Національного наукового центру «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини»;

Віктор БРИГАДИРЕНКО, кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри зоології та екології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара,

на засіданні «14» травня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 21 Ветеринарна медицина Суворову Роману Сергійовичу на підставі публічного захисту дисертації «Цистоізоспороз собак (поширення, діагностика та заходи боротьби)» за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина.

Дисертацію виконано у Полтавському державному аграрному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Полтава.

Науковий керівник: Віталій МЕЛЬНИЧУК, доктор ветеринарних наук, професор, завідувач кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Полтавського державного аграрного університету.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація написана українською мовою, її основний зміст викладено на 115 сторінках комп'ютерного тексту і включає: вступ, огляд літератури і вибір напрямів досліджень, загальну методiku та основні методи досліджень, результати досліджень, аналіз та узагальнення результатів досліджень, висновки, пропозиції виробництву. Робота ілюстрована 18 рисунками, 28 таблицями та містить 10 додатків. Список літератури містить 203 джерела, у тому числі – 166 латиницею. Дисертація відповідає п.6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого Кабінетом Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувач має 13 наукових публікацій за темою дисертації, з них: 4 статті у фахових наукових виданнях України категорії Б (1 із них – одноосібно), 7 тез доповідей на наукових конференціях, 1 патент України на корисну модель та 1 методичні рекомендації.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

Публікації у фахових виданнях України категорії Б

1. Суворов Р. С., Мельничук В. В. Вікова та породна сприйнятливість собак до збудника цистоізоспорозу. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З.Гжицького. Серія: Ветеринарні науки.* 2023. № 25 (111). С. 73–77. <https://doi.org/10.32718/nvlvet1111> (Здобувач визначив вікову та породну сприйнятливість собак до збудника цистоізоспорозу за результатами лабораторних досліджень, підготував статтю до публікації).

2. Суворов Р. С. Особливості перебігу цистоізоспорозу собак в складі мікстінвазій. *Scientific Progress & Innovations.* 2024. № 27 (2). С. 61–65. <https://doi.org/10.31210/spi2024.27.02.10>

3. Suvorov R., Melnychuk V. Efficiency of the improved method of laboratory diagnostics of canine cystoisosporosis. *Scientific Progress & Innovations.* 2024. № 27 (4). С. 176–180. <https://doi.org/10.31210/spi2024.27.04.30> (Здобувач провів випробування запропонованого способу лабораторної діагностики цистоізоспорозу собак, визначив його ефективність та підготував статтю до публікації).

4. Суворов Р. С., Євстаф'єва В. О. Вплив *Cystoisospora canis* на гематологічні показники інвазованих собак за різних показників інтенсивності інвазії. *Scientific Progress & Innovations.* 2025. № 28 (1). С. 216–221. <https://doi.org/10.31210/spi2025.28.01.33> (Здобувач провів дослідження

гематологічних показників інвазованих собак за впливу збудника цистоізоспорозу та підготував статтю до публікації).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Суворов Р. С. Аналіз моніторингових досліджень щодо епізоотичної ситуації з цистоізоспорозу собак на території України. *Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині. Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (20–21 лютого 2023, м. Полтава)*. Полтава: ПДАУ, 2023. С. 129–131.

6. Суворов Р. С. Моніторинг протозоозів собак на території України. *Актуальні проблеми сучасної науки: теоретичні та практичні дослідження молодих учених. Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції (26–27 квітня 2023, м. Полтава)*. Полтава, 2023. С. 53–54.

7. Суворов Р. С. Сезонна динаміка цистоізоспорозу собак. *Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині. Матеріали IX Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (15–16 лютого 2024, м. Полтава)*. Полтава: ПДАУ, 2024. С. 177–179.

8. Мельничук В. В., Суворов Р. С. Особливості зараження собак різних порід *Cystoisospora* sp. у різні сезони. *Актуальні аспекти біології тварин, ветеринарної медицини та ветеринарно-санітарної експертизи. Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції викладачів і здобувачів вищої освіти (28–29 травня 2024, м. Дніпро)*. Дніпровський ДАЕУ: Дніпро, 2024. С. 92–94. (Здобувач визначив породну сприйнятливість собак за цистоізоспорозу та підготував тези до публікації).

9. Суворов Р. С., Мельничук В. В. Рівень контамінації змивів з лап собак ооцистами *Cystoisospora canis*. *Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин. Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, присвяченої 30-річчю заснування кафедри терапії імені професора П. І. Локеса (23–24 жовтня 2024, м. Полтава)*. Полтава: ПДАУ, 2024. С. 161–163. (Здобувач визначив рівень контамінації лап собак ооцистами цистоізоспор та підготував тези до публікації).

10. Суворов Р. С., Мельничук В. В. Клінічні показники собак, хворих на цистоізоспороз, за різного ступеня їх інвазованості. *Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині. Матеріали X Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (18–19 лютого 2025, м. Полтава)*. Полтава: ПДАУ, 2025. С. 127–130. (Здобувач дослідив клінічний прояв цистоізоспорозу у хворих собак та підготував тези до публікації).

11. Melnychuk V., Yevstafieva V., **Suvorov R.** Features of the clinical course of canine cystoisosporosis. *Science and technology: challenges, prospects and innovations. The 13th International scientific and practical conference (August 14–16, 2025, Osaka)*. CPN Publishing Group, Osaka, Japan, 2025. P. 21–25. (Здобувач дослідив клінічні ознаки у собак хворих на цистоізоспороз з урахуванням показників інтенсивності інвазії та підготував тези до публікації).

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

12. Суворов Р. С., Мельничук В. В., Євстаф'єва В. О., Меженська Н. А. Рекомендації з діагностики та заходів боротьби за цистоізоспорозу собак. Київ : IBM НААН, 2025. 26 с. https://doi.org/10.31073/vet_biotech.meth2025.10 (Здобувач проаналізував доступну наукову літературу, провів наукові дослідження та підготував матеріали для методичних рекомендацій).

13. Мельничук В. В., Кітіченко А. С., Суворов Р. С., Погорелова Г. М., Євстаф'єва В. О., Гудзь Н. В. Спосіб копроскопічного дослідження собак на наявність яєць збудників нематодозів травного тракту та ооцист цистоізоспор: пат. № 159636, Україна: G01N 33/50 (2006.01) и 202405785 ; заявл. 06.12.2024 ; опубл. 18.06.2025. Бюл. № 25. 4 с. (Здобувач експериментально обґрунтував ефективність способу копроовоскопічної діагностики цистоізоспорозу собак та підготував матеріали для патенту).

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Кручиненко Олег Вікторович, доктор ветеринарних наук, професор, завідувач інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки Полтавського державного аграрного університету.

1. Рис. 3.7-3.14, Ви використовували однофакторний дисперсійний аналіз, на нашу думку, більш доцільно було б використати Post hoc аналіз, зокрема критерій Тьюкі (дає змогу оцінити відмінності між групами).

2. Яким статистичним критерієм Ви керувались при проведенні попарних порівнянь трьох груп тварин? Чи застосовували Ви поправку Бонферроні?

3. При порівнянні двох груп, де є контрольна й дослідна, який статистичний критерій використали?

4. Чи траплялись у Ваших дослідженнях випадки одночасного інфікування *Cystoisospora canis* й збудником парвовірусного ентериту у невакцинованих цуценят?

5. Чим обумовлений підбір методів лабораторної діагностики цистоізоспорозу собак для порівняння?

6. Поясніть будь ласка, яким чином Ви вираховували ооцисти в 1 г фекалій при порівнянні методів лабораторної діагностики?

7. Чи зареєстровані препарати для комплексного лікування собак при цистоізоспорозі собак в Україні?

8. Чи визначали Ви екстенс- та інтенсефективність препаратів за цистоізоспорозу собак?

У тексті трапляються поодинокі дефекти набору, невдалі вирази.

Михайлютенко Світлана Миколаївна, кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Полтавського державного аграрного університету.

1. З якою метою проводили настільки частий контроль ефективності лікування? У роботі зазначено, що ефективність специфічної та комплексної терапії визначали на 1-шу, 2-гу, 3-тю, 4-ту, 5-ту, 7-му, 14-ту, 21-шу, 28-му та 35-ту добу після застосування препаратів за результатами проведення копроовоскопічних досліджень собак дослідних груп.

2. Яким чином проводили диференціацію яєць унцинарій від яєць анкілостом?

3. На сторінці 60 зазначено: «Проведеними дослідженнями встановлено, що вікова динаміка цистоізоспорозу характеризується зниженням показників екстенсивності інвазії з віком собак (рис. 3.6)». Водночас, імовірно, має бути посилання на рисунок 3.5, що потребує уточнення.

4. Чому ви не діагностували гіардоз собак?

5. Згідно ваших даних « собак хворих на цистоізоспорозу за інтенсивності інвазії більше 500 ооцист/г всього виявлено 15 клінічних симптомів, з яких 14 – незначно виражені, а 15 – виражені значною мірою». У зв'язку з цим виникає питання: чому не проводили ультразвукове дослідження для більш детальної оцінки стану внутрішніх органів?

6. Що ви розумієте під терміном «здуття черева»? Ймовірно, йдеться про метеоризм, тому бажано конкретизувати ветеринарний зміст терміна.

7. Формулювання «найбільш вираженими клінічними ознаками є діарея» на стор. 72 потребує уточнення, зокрема може йтися про «зміну консистенції фекалій», що слід чітко відобразити.

Богач Микола Володимирович, доктор ветеринарних наук, професор, завідувач станції Національного наукового центру «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини».

1. На стор. 2, 4, 5 та далі за текстом після першого повного зазначення назви *Cystoisospora canis* доцільно використовувати її скорочений варіант — *C. canis*. На стор. 56 назви *Toxocara canis* та *Trichuris vulpis* наведено у повному вигляді, хоча раніше в тексті вони вже згадувалися. Відповідно до вимог наукового оформлення, при повторному використанні доцільно застосовувати скорочену форму (*T. canis*, *T. vulpis*).

2. На стор. 20 у межах одного речення наведено посилання на дев'ять джерел [4–12], а на стор. 34 – на вісім джерел [116–123]. Така кількість посилань у межах одного твердження є надмірною і ускладнює визначення конкретного джерела інформації. Доцільно конкретизувати посилання відповідно до змісту наведених положень. Крім того, джерела [111, 112, 114, 115, 121, 126, 173–176] не повністю відповідають тематиці наведеного твердження.

3. Джерела [2, 3, 10, 102, 119, 123, 128, 160–163] є підручниками. Для підвищення наукової ваги роботи доцільно було б замінити їх на рецензовані статті, які містять актуальні дослідження з теми.

4. На стор. 31 наведено: «У м. Одеса цистоізоспорозу зареєстровано у 17,5 % обстежених собак. Науковці відмічали зростання загальної кількості інвазованих тварин у весняно-літній період [89, 90]», а на стор. 104 – «У м. Одеса цистоізоспорозу зареєстровано у 17,5 % обстежених собак [89, 90]». Водночас джерело № 90

стосується дослідження різноманіття паразитів м'ясоїдних тварин на території м. Дніпро (Дніпропетровськ), що свідчить про некоректне використання посилання.

5. У списку використаних джерел виявлено невідповідності вимогам стилю АРА: на сторінці 118 (джерела № 1, № 2) назви робіт подано курсивом, на сторінках 128 (джерело № 87), 129 (джерело № 88) та 140 (джерело № 183) сторінки зазначено в дужках.

6. На стор. 21 надруковано: «... задля забезпечити здоров'я ...», слід «... задля забезпечення здоров'я ...».

7. На стор. 24 та 117 надруковано: «... нарадою Головного управління Держпродспоживслужби...», слід «... нарадою Головного управління Держпродспоживслужби...».

8. У тексті наявна невідповідність щодо віку дослідних тварин: на стор. 47 зазначено: «...було сформовано три групи собак віком від 2 до 6 місяців», тоді як на стор. 49 вказано «дослідження проводили на собаках віком 2–4 місяці». Потребує уточнення та узгодження вікового діапазону тварин, залучених до дослідження.

9. У підписах до рисунків 3.10–3.14 надруковано: «за $\Pi < 500$ ооцист/г, при $\Pi > 500$ ооцист/г». Доцільно привести позначення до єдиного стилю викладення.

10. Примітки під таблицями оформлено тим самим шрифтом, що й основний текст таблиць (14 pt), що не повністю відповідає загальноприйнятим вимогам наукового оформлення. Доцільно подавати примітки меншим кеглем (зазвичай 12 pt).

11. На стор. 81 надруковано: «... було наявний залишок спороцисти», слід «... був наявний залишок спороцисти».

12. У тексті виявлено неточності в посиланнях на таблиці: на стор. 90 наведено посилання на табл. 3.22, однак фактично йдеться про табл. 3.21; на стор. 92 зазначено табл. 3.20, тоді як слід посилатися на табл. 3.22.

13. У таблиці 3.22, надруковано «... застосування специфічного лікування, % ($n = 8$), а в таблиці 3.23 – застосування специфічного лікування ($n = 8$), %. Доцільно привести оформлення показника до єдиного стилю.

14. На стор. 92 надруковано: «У процесі застосування ...», слід «У процесі застосування...».

15. На стор. 94 надруковано: «... на 35-тк добу ...», слід «... на 35-ту добу...».

16. Чим Ви можете пояснити варіабельність розмірів ооцист *Cystoisospora canis*, наведених у різних літературних джерелах, і з чим, на Вашу думку, пов'язані відмінності між цими даними та отриманими Вами результатами?

17. Чи можете обґрунтувати, за рахунок яких саме компонентів і їх концентрацій у Вашому методі досягнуто вищу питому вагу розчину, ніж у класичному способі Мельничука, де використовується додатковий осмотично активний компонент – цукор?

18. У таблиці 3.5 зазначено, що найбільш інвазованими *C. canis* серед собак декоративних порід є мопси та французькі бульдоги (3,8%), тоді як для йоркширського тер'єра цей показник становить 6,8%. Крім того, у таблиці 3.28 наведено середню масу однієї тварини – 2 кг, що не є типовим для зазначених порід, навіть з урахуванням віку до 6 місяців. Чим Ви можете пояснити ці розбіжності?

19. У Ваших результатах зазначено, що вже на 4–5 добу після застосування препаратів клінічно хворих тварин не виявляли, однак дослідження продовжувалося до 35-ї доби, де показники залишаються нульовими. Чим обґрунтована інформативність подальших спостережень до 35-ї доби, враховуючи відсутність позитивних результатів і чи є такий тривалий період дослідження методично виправданим?

20. З огляду на те, що «Profiline Кокцид» містить додаткову діючу речовину – моксидектин, який розширює спектр дії, чим Ви можете пояснити його нижчу ефективність при цистоізоспорозі, порівняно з препаратами на основі лише толтразурилу? Чи не свідчать отримані результати про те, що наявність моксидектину не лише не підвищує, а, можливо, навіть знижує ефективність лікування? Водночас, за даними Тишина О. Л., 2003 [178], на 14-й, 21-й, 28-й та 35-й день встановлено 100,0 %-ву ефективність «Profiline Кокцид» при спонтанному цистоізоспорозі. Як Ви можете пояснити такі розбіжності?

21. Зважаючи на те, що додавання симбіотика скорочує терміни зникнення клінічних ознак лише на одну добу, з якою метою його включено до схеми лікування та який його реальний внесок у підвищення терапевтичної ефективності? Крім того, чим обґрунтована доцільність його застосування у практичній ветеринарній медицині з урахуванням можливого підвищення вартості лікування при відносно незначному скороченні термінів одужання?

Бригадиренко Віктор Васильович, кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри зоології та екології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

1. У розділі 1 (огляд літератури) на с. 38 автор торкається питання сучасних молекулярно-генетичних методів диференціації ооцист роду *Cystoisospora*. Проте даному аспекту присвячено лише один абзац, що видається дещо недостатнім, враховуючи стрімкий розвиток геносистематики та важливість ПЛР-діагностики для ідентифікації збудників цистоізоспорозу.

2. У розділі 2 (матеріали та методи досліджень) під час опису клінічних методів дослідження (с. 47) автор детально викладає методику огляду тварин, проте для повноти опису методичної бази доцільно було б вказати конкретні моделі приладів, інструментарію, якими проведено термометрію та вимірювання частоти пульсу.

3. Під час опису методики досліджень у розділі 2 (матеріали та методи) (с. 47) автор зазначає, що для встановлення гематологічних змін сформовано три групи собак віком від 2 до 6 місяців (одну контрольну та дві дослідні). Проте для повної верифікації результатів експерименту варто було б чіткіше навести критерії, за якими здійснено відбирання тварин саме до контрольної групи (зокрема показники живої маси, породну належність, стать). Це дозволило б переконатися у повній аналогічності контрольних тварин щодо дослідних груп.

4. Описуючи сезонну динаміку інвазії та коливання кількості хворих собак у різні пори року (с. 62–64), автор провів детальну роботу. Проте дослідження б суттєво підсилило наведення метеорологічних даних (вологість, температура

повітря) за відповідний період, які могли безпосередньо впливати на інтенсивність споруляції ооцист у доквіллі.

5. У пункті 3.1.5, де автор аналізує контамінацію дистальних відділів кінцівок собак ооцистами цистоізоспор, отримано цікаві практичні дані. Але для комплексного оцінювання епізоотичної ситуації та шляхів циркуляції збудника в умовах міста, було б доцільно також дослідити кількість ооцист *Cystoisospora* безпосередньо в об'єктах доквілля (пісок, ґрунт місць вигулу). Це дозволило б встановити кореляцію між забрудненням зовнішнього середовища та ризиком інвазування тварин.

6. У пункті 3.3.2 «Ефективність запропонованого способу копроскопічного дослідження собак на наявність ооцист цистоізоспор» (с. 85–88) автор наводить ґрунтовний порівняльний аналіз чутливості розробленого методу. Проте для комплексного оцінювання та визначення доцільності впровадження цього способу у широку ветеринарну практику бажано було б також вказати час, витрачений на підготовку однієї проби кожним із методів, що дозволило б порівняти їх технологічність та економічну ефективність.

Запитання до здобувача:

1. Шановний здобувачу, Ваше дослідження є логічним продовженням розробки проблем протозоозів м'ясоїдних в Україні. Уточніть, будь ласка, на чій праці Ви спиралися у своїй роботі? Зокрема, хто із вітчизняних вчених займався вивченням цистоізоспорозу тварин на території України?

2. Під час роботи Ви детально проаналізували поширення цистоізоспорозу залежно від сезону та віку. Прошу уточнити: чи проведено Вами оцінювання залежності екстенсивності інвазії від типу годівлі собак (сухі корми проти натурального раціону)? На Вашу думку, чи може характер годівлі бути фактором ризику поширення *S. canis*?

3. У науковій літературі поживалася дискусія щодо зоонозного потенціалу кокцидій м'ясоїдних. Яка Ваша думка щодо потенційної небезпеки *S. canis* для людей, зокрема для осіб з імунодефіцитними станами? Чи зустрічали Ви під час аналізу літератури або власних досліджень дані, що підтверджують можливість паразитування цього виду у людини?

4. У вашому дослідженні встановлено високу частоту мікстинвазій – 70,8 %, де цистоізоспороз найчастіше реєстрували у поєднанні з токсокарозом і трихуриозом. Чим Ви пояснюєте таку високу кореляцію саме з цими збудниками? Чи пов'язано це з ідентичними шляхами передачі, чи, можливо, існують інші фактори, що сприяють такій асоціації?

5. Чи проведено дослідження ефективності запропонованого Вами флотаційного розчину після тривалого зберігання, і яка його стабільність порівняно з насиченим розчином хлориду натрію?

6. Ви досліджували терапевтичну ефективність препаратів вітчизняного виробництва. Уточніть, будь ласка, якими були Ваші критерії вибору саме цих засобів? Чи проводили Ви порівняння їх ефективності та вартості порівняно з дорогими імпортованими аналогами, що представлені на ринку України?

7. Як часто Ви рекомендуєте проводити контрольні копроскопічні дослідження після завершення курсу комплексної терапії для підтвердження повної елімінації з організму збудника?

8. Враховуючи отримані в дисертаційній роботі дані щодо поширення цистоізоспорозу серед собак, які основні заходи профілактики цистоізоспорозу Ви рекомендуєте для великих кінологічних розплідників?

Замазій Андрій Анатолійович, доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки Полтавського державного аграрного університету.

Роботу оцінено позитивно.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує

Суворову Роману Сергійовичу

ступінь доктора філософії з галузі знань 21 Ветеринарна медицина
за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Андрій ЗАМАЗІЙ

